HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

21 aprilie 2016*

„Trimitere preliminară — Directiva 2003/86/CE — Articolul 7 alineatul (1) litera (c) — Reîntregirea familiei — Condiții necesare pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei — Resurse stabile, constante și suficiente — Reglementare națională care permite o evaluare prospectivă a probabilității ca susținătorul reîntregirii să își păstreze resursele — Compatibilitate”

În cauza C-558/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Curtea Superioară de Justiție a Țării Bascilor, Spania), prin decizia din 5 noiembrie 2014, primită de Curte la 5 decembrie 2014, în procedura

Mimoun Khachab

împotriva

Subdelegación de Gobierno en Álava,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, și domnii C. Lycourgos (raportor) și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru guvernul spaniol, de L. Banciella Rodríguez-Miñón, în calitate de agent;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de B. Beutler, în calitate de agenți;

— pentru guvernul francez, de D. Colas și de F.-X. Bréchot, în calitate de agenți;

— pentru guvernul maghiar, de G. Szima și de M. Z. Fehér, în calitate de agenți;

— pentru guvernul olandez, de M. Bulterman și de B. Koopman, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de L. Lozano Palacios, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: spaniola.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 decembrie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 164).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Khachab, pe de o parte, și Subdelegación del Gobierno en Álava (reprezentanța guvernului în provincia Álava, denumită în continuare „reprezentanța guvernului”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul opus domnului Khachab în privința cererii referitoare la permisul de ședere temporară pentru reîntregirea familiei în favoarea soției sale.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (2), (4) și (6) ale Directivei 2003/86 au următorul cuprins:

„(2) Măsurile privind reîntregirea familiei ar trebui adoptate în conformitate cu obligația de protecție a familiei și de respectare a vieții de familie, care este consacrată în numeroase instrumente de drept internațional. Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și respectă principiile recunoscute în special de articolul 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale[, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950] și de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare «carta»].

[…]

(4) Reîntregirea familiei este o modalitate necesară pentru a face posibilă viața în familie. Ea contribuie la crearea unei stabilități socioculturale care facilitează integrarea resortisanților țărilor terțe în statele membre, fapt care permite, de asemenea, promovarea coeziunii economice și sociale, obiectiv fundamental al Comunității [Europene], enunțat de [Tratatul CE].

[…]

(6) Pentru a asigura protecția familiei, precum și menținerea sau crearea unei vieți de familie, este necesar să se stabilească, pe baza unor criterii comune, condițiile materiale pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei.”

4 Potrivit articolului 1 din Directiva 2003/86, „[p]rezenta directivă are ca obiectiv stabilirea condițiilor în care se exercită dreptul la reîntregirea familiei pe care îl au resortisanții țărilor terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul statelor membre”.

5 Articolul 3 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă se aplică atunci când susținătorul reîntregirii este titularul unui permis de ședere eliberat de un stat membru pentru o perioadă de valabilitate mai mare sau egală cu un an, care are perspective întemeiate de a obține un drept de ședere permanentă, dacă membrii familiei sale sunt resortisanți ai unei țări terțe, indiferent de statutul lor juridic.”

6 Conform articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/86, statele membre autorizează intrarea și șederea, printre alții, a soțului susținătorului reîntregirii, în conformitate cu directiva menționată și sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV, precum și la articolul 16 din aceasta.

7 În capitolul IV, intitulat „Condiții necesare pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei”, din Directiva 2003/86, articolul 7 alineatul (1) prevede:

„La depunerea cererii de reîntregire a familiei, statul membru în cauză poate cere persoanei care a depus cererea să furnizeze dovada că susținătorul reîntregirii dispune:

(a) de o locuință considerată normală pentru o familie de dimensiuni comparabile în aceeași regiune și care corespunde standardelor generale de sănătate și de siguranță în vigoare în statul membru în cauză;

(b) de o asigurare de sănătate care acoperă toate riscurile acoperite în mod normal pentru propriii resortisanți în statul membru în cauză, atât pentru susținătorul reîntregirii, cât și pentru membrii familiei;

(c) de resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la asistența socială a statului membru în cauză. Statele membre evaluează aceste resurse în raport cu natura și caracterul lor constant și pot ține seama de nivelul salariilor și al pensiilor minime naționale, precum și de numărul membrilor familiei.”

8 Articolul 15 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Cel târziu la cinci ani de rezidență și în măsura în care membrii familiei nu au primit un permis de ședere pentru alte motive decât reîntregirea familiei, soțul sau partenerul necăsătorit și copilul devenit major au dreptul, dacă este nevoie, la cerere, la un permis de ședere autonom, independent de cel al susținătorului reîntregirii.”

9 Articolul 16 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată are următorul cuprins:

„Statele membre pot respinge o cerere de intrare și de ședere în scopul reîntregirii familiei sau, după caz, pot retrage permisul de ședere al unui membru al familiei sau pot refuza reînnoirea acestuia în unul dintre următoarele cazuri:

(a) atunci când condițiile stabilite în prezenta directivă nu sunt sau nu mai sunt îndeplinite.”

10 Potrivit articolului 17 din aceeași directivă:

„Statele membre țin seama în mod adecvat de natura și soliditatea legăturilor de familie ale persoanei și de durata rezidenței sale în statul membru, precum și de existența unor legături familiale, culturale sau sociale cu țara de origine, în cazul respingerii unei cereri, al retragerii sau al refuzului de reînnoire a permisului de ședere, precum și în cazul luării unei măsuri de îndepărtare a susținătorului reîntregirii sau a membrilor familiei sale.”

Dreptul spaniol

11 Legea organică nr. 4/2000 privind drepturile, libertățile și integrarea socială a străinilor în Spania (Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social) din 11 ianuarie 2000 (BOE nr. 10 din 12 ianuarie 2000), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea organică nr. 4/2000”), prevede la articolul 16 alineatele 1 și 2:

„1. Străinii rezidenți au dreptul la o viață de familie și la intimitatea acesteia în condițiile prevăzute de prezenta lege organică și în conformitate cu dispozițiile tratatelor internaționale ratificate de Spania.

2. Străinii rezidenți în Spania au dreptul la reîntregirea familiei cu membrii menționați la articolul 17.”

12 Articolul 17 alineatul 1 litera a) din această lege organică prevede:

„Străinul rezident are dreptul la reîntregirea familiei în Spania cu următorii membri ai familiei sale:

a) soțul rezidentului, cu condiția să nu fie separați în fapt sau în drept și atât timp cât căsătoria nu a fost încheiată cu fraudarea legii. […]”

13 Sub titlul „Condiții pentru reîntregirea familiei”, articolul 18 din Legea organică nr. 4/2000 prevede la alineatul 2:

„Susținătorul reîntregirii familiei trebuie să dovedească, în condițiile stabilite prin regulament, că dispune de o locuință adecvată și de resurse suficiente pentru a se întreține pe sine și pe familia sa, odată reîntregită.

Atunci când sunt evaluate veniturile cu scopul reîntregirii familiei, nu se iau în considerare veniturile provenite din sistemul de asistență socială, dar se ține cont de alte venituri furnizate de soțul care are reședința în Spania și care locuiește împreună cu susținătorul reîntregirii familiei.

[…]”

14 Decretul regal 557/2011 din 20 aprilie 2011 a aprobat regulamentul Legii organice nr. 4/2000, astfel cum a fost modificată prin Legea organică nr. 2/2009 (BOE nr. 103 din 30 aprilie 2011). Articolul 54 din acest regulament, intitulat „Resursele care trebuie dovedite de un străin pentru obținerea unui permis de ședere pentru reîntregirea familiei în favoarea membrilor familiei sale”, prevede:

„1. Străinul care solicită un permis de ședere pentru reîntregirea familiei trebuie să atașeze, la momentul depunerii cererii, documentația care să ateste că dispune de resurse suficiente pentru a-și întreține familia, inclusiv pe cele privind asistența medicală, în cazul în care aceasta nu este acoperită de asigurările sociale, într-un cuantum minim, raportat la momentul depunerii cererii și exprimat în continuare în euro sau în echivalentul legal în monedă străină, în funcție de numărul de persoane pentru care solicită reîntregirea, ținând seama deopotrivă de numărul membrilor familiei care locuiesc deja în Spania și care se află în întreținerea acestuia:

a) În cazul familiilor compuse din doi membri – susținătorul reîntregirii familiei și persoana care reîntregește familia, odată cu venirea sa în Spania – se impune un cuantum care să reprezinte lunar 150 % din [indicatorul public al veniturilor cu efecte multiple (IPREM)].

[…]

2. Permisul de ședere nu se acordă în cazul în care se stabilește, fără nicio îndoială, că nu există o perspectivă de menținere a resurselor pe durata anului următor depunerii cererii. În sensul stabilirii acestui aspect, previziunea de menținere a unei surse de venituri pe durata anului menționat va fi analizată avându-se în vedere evoluția resurselor susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare datei de depunere a cererii.

[…]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

15 Domnul Khachab, resortisant al unei țări terțe, cu reședința în Spania, este titularul unui permis de ședere pe termen lung în acest stat membru. El a solicitat, la 20 februarie 2012, autorităților spaniole un permis de ședere temporară în vederea reîntregirii familiei în favoarea soției sale, doamna Aghadar. Prin decizia din 26 martie 2012, reprezentanța guvernului i-a respins cererea pentru motivul că domnul Khachab nu dovedise că dispunea de resurse suficiente pentru a-și întreține familia, după reîntregirea acesteia.

16 Domnul Khachab a introdus o plângere administrativă împotriva acestei decizii la reprezentanța guvernului, care a fost respinsă prin decizia din 25 mai 2012 pentru următoarele motive:

„[…] În susținerea cererii sale, [domnul Khachab] a prezentat un contract de muncă pe perioadă determinată, încheiat cu întreprinderea «Construcciones y distribuciones constru-label SL». Sistemul de Informații privind Forța de Muncă din cadrul Asigurărilor Sociale a relevat însă că acesta încetase să lucreze în cadrul întreprinderii menționate la 1 martie 2012, că nu lucrase decât 15 zile în respectivul an și 48 de zile în anul 2011. Rezultă din cele ce precedă că, la data adoptării deciziei, acesta nu desfășura nicio activitate profesională, situație care persistă încă, și că nu dovedise că dispunea de resurse suficiente pentru a-i întreține pe membrii familiei sale după reîntregire. La aceeași dată, nu exista niciun element care să indice că el ar dispune de astfel de resurse în anul următor depunerii cererii de reîntregire a familiei. Niciuna dintre condițiile de acordare a autorizației de ședere pentru reîntregirea familiei nu era, așadar, îndeplinită.”

17 Domnul Khachab a sesizat atunci Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteiz (Tribunalul de Contencios Administrativ nr. 1 din Vitoria Gasteiz) cu o acțiune împotriva acestei decizii. Prin hotărârea din 29 ianuarie 2013, instanța menționată a confirmat decizia respectivă întemeindu-se, în esență, pe aceleași motive ca cele care figurează în decizia din 26 martie 2012.

18 Domnul Khachab a formulat apel împotriva acestei hotărâri în fața Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Curtea Superioară de Justiție a Țării Bascilor). În susținerea căii sale de atac, domnul Khachab afirmă că prima instanță nu a ținut cont de un fapt nou pe care el îl învederase în cursul procedurii, potrivit căruia, începând de la 26 noiembrie 2012, lucrează pentru o întreprindere agricolă la recoltarea de citrice și, prin urmare, dispune de un loc de muncă ce îi aduce venituri suficiente. El adaugă că este titularul unui permis de ședere pe termen lung și că este căsătorit cu doamna Aghadar din anul 2009. Afirmă, în plus, că dispune de o locuință corespunzătoare și că a plătit cotizații în Spania pentru o perioadă mai mare de cinci ani. Pe de altă parte, consideră că trebuie să se țină seama de conjunctura economică actuală, în care deținerea efectivă a unui loc de muncă în mod continuu ar fi extrem de dificilă.

19 În această privință, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la interpretarea articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86, potrivit căruia dreptul la reîntregirea familiei este condiționat de faptul ca, la momentul depunerii cererii de reîntregire, „susținătorul reîntregirii [să] dispună de resurse stabile, constante și suficiente”. Ea își pune, în special, problema compatibilității cu această dispoziție a reglementării spaniole care permite autorităților naționale să refuze beneficiul reîntregirii familiei și, astfel, eliberarea unui permis de ședere temporar unui membru al familiei susținătorului reîntregirii, în

ipoteza în care, pe baza evoluției veniturilor acestuia în cele șase luni anterioare datei de depunere a cererii de reîntregire a familiei, este probabil că acesta din urmă nu va putea menține, pe durata anului următor datei respective, același nivel de resurse ca cel de care dispunea la data menționată.

20 Potrivit instanței de trimitere, versiunea în limba spaniolă, precum și versiunile în limbile engleză și franceză ale articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 ar utiliza verbul „dispune” la indicativ prezent, iar nu la viitor. Prin urmare, instanța menționată își pune întrebarea dacă, pentru a putea beneficia de reîntregirea familiei, trebuie să se verifice dacă susținătorul reîntregirii trebuie să dispună, la data depunerii cererii de reîntregire, de „resurse stabile, constante și suficiente” sau dacă se poate ține seama de faptul că acesta va dispune de astfel de resurse în continuare, pe durata anului următor acestei date.

21 În aceste condiții, Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Curtea Superioară de Justiție a Țării Bascilor) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea din litigiul principal, care permite refuzul reîntregirii familiei în ipoteza în care susținătorul reîntregirii nu dispune de resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei, ca urmare a unei evaluări prospective, efectuată de autoritățile naționale cu privire la probabilitatea menținerii resurselor pe durata anului următor datei de depunere a cererii și ținând seama de evoluția veniturilor sale în cele șase luni anterioare depunerii respective?”

Cu privire la întrebarea preliminară

22 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că permite autorităților competente ale unui stat membru să întemeieze refuzul unei cereri de reîntregire a familiei pe o evaluare prospectivă cu privire la probabilitatea sau la improbabilitatea menținerii resurselor stabile, constante și suficiente de care trebuie să dispună susținătorul reîntregirii pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei sale fără a recurge la sistemul de asistență socială al respectivului stat membru, pe durata anului următor datei de depunere a cererii menționate, această evaluare fiind bazată pe evoluția veniturilor susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare acestei date.

23 În temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2003/86, statele membre autorizează intrarea și șederea soțului susținătorului reîntregirii în scopul reîntregirii familiei, în măsura în care sunt respectate condițiile vizate de capitolul IV din această directivă, intitulat „Condiții necesare pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei”.

24 Printre condițiile vizate de acest capitol IV, articolul 7 alineatul (1) litera (c) din directiva menționată permite statelor membre să solicite dovada faptului că susținătorul reîntregirii dispune de resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la sistemul de asistență socială al statului membru în cauză. Aceeași dispoziție precizează că statele membre evaluează aceste resurse în raport cu natura și cu caracterul lor constant și pot ține seama de nivelul salariilor și al pensiilor minime naționale, precum și de numărul membrilor familiei.

25 Curtea a statuat deja că, întrucât permiterea reîntregirii familiei constituie regula generală, posibilitatea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 este de strictă interpretare. Marja de manevră recunoscută statelor membre nu trebuie, așadar, să fie utilizată de acestea într-un mod ce ar aduce atingere obiectivului directivei și efectului util al acesteia (Hotărârea O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 74, precum și jurisprudența citată).

26 Reiese, în această privință, din considerentul (4) al Directivei 2003/86 că aceasta are drept obiectiv general să faciliteze integrarea resortisanților țărilor terțe în statele membre, permițând o viață de familie datorită reîntregirii familiei (a se vedea Hotărârea Parlamentul European/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 69).

27 În plus, Curtea a statuat deja că articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 nu poate fi aplicat astfel încât această aplicare să încalce drepturile fundamentale prevăzute, în special, la articolul 7 din cartă (a se vedea Hotărârea O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 77).

28 Deși acest articol 7 din cartă nu poate fi interpretat în sensul că privează statele membre de marja de apreciere de care dispun atunci când examinează cererile de reîntregire a familiei, dispozițiile Directivei 2003/86 trebuie totuși interpretate și aplicate în cursul acestei examinări în special în lumina articolului 7 din cartă, astfel cum reiese de altfel din cuprinsul considerentului (2) al acestei directive, care impune statelor membre să examineze cererile de reîntregire a familiei în vederea favorizării vieții de familie (a se vedea în acest sens Hotărârea O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 79, precum și punctul 80).

29 Din perspectiva elementelor menționate mai sus este necesar, în primul rând, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că permite autorității competente din respectivul stat membru să evalueze menținerea condiției referitoare la resursele stabile, constante și suficiente ale susținătorului reîntregirii, dincolo de data de depunere a respectivei cereri.

30 Deși această dispoziție nu prevede în mod expres o asemenea posibilitate, rezultă totuși din însăși litera sa, în special din utilizarea termenilor „stabile” și „constante”, că aceste resurse financiare trebuie să aibă o anumită permanență și o anumită continuitate. În această privință, potrivit celei de a doua teze a articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86, statele membre evaluează respectivele resurse, printre altele, în raport cu „caracterul lor constant”, ceea ce implică o analiză periodică a evoluției acestora.

31 Rezultă astfel din articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 că modul său de redactare nu poate fi interpretat în sensul că se opune ca autoritatea competentă a statului membru vizat de o cerere de reîntregire a familiei să poată examina dacă este îndeplinită condiția privind resursele susținătorului reîntregirii ținând seama de o evaluare a menținerii acestor resurse dincolo de data de depunere a respectivei cereri.

32 Această interpretare nu este contrazisă de împrejurarea, invocată de instanța de trimitere, că articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 folosește indicativul prezent atunci când prevede că statul membru în cauză poate cere persoanei care a depus cererea de reîntregire a familiei să furnizeze dovada că susținătorul reîntregirii „dispune” de elementele enumerate la acest alineat (1) literele (a)-(c). Astfel, susținătorul reîntregirii trebuie să facă dovada faptului că dispune de toate aceste elemente, printre care, în special, de „resurse suficiente”, la momentul examinării cererii sale de reîntregire a familiei, ceea ce justifică utilizarea indicativului prezent. Cu toate acestea, în măsura în care reiese din formularea articolului 7 alineatul (1) litera (c) din această directivă că resursele susținătorului reîntregirii trebuie să fie nu numai „suficiente”, ci și „stabile [și] constante”, asemenea cerințe implică o examinare prospectivă a respectivelor resurse din partea autorității naționale competente.

33 Interpretarea menționată este susținută de articolul 7 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 2003/86. Astfel, trebuie subliniat că respectivele condiții referitoare la deținerea unei „locuințe considerate normale” și a unei „asigurări de sănătate” prevăzute la literele (a) și, respectiv, (b) ale dispoziției amintite trebuie deopotrivă interpretate în sensul că conferă statelor membre, în scopul de a asigura o stabilitate și o permanență a susținătorului reîntregirii pe teritoriul lor, posibilitatea de a se

întemeia, la momentul examinării cererii de reîntregire a familiei, pe probabilitatea ca susținătorul reîntregirii să îndeplinească în continuare aceste condiții dincolo de data de depunere a cererii de reîntregire a familiei.

34 Interpretarea articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 expusă la punctul 31 din prezenta hotărâre este susținută și de articolul 3 alineatul (1) și de articolul 16 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată.

35 Astfel, pe de o parte, acest articol 3 alineatul (1) din Directiva 2003/86 limitează domeniul de aplicare personal al directivei menționate la susținătorul reîntregirii care a obținut un permis de ședere de cel puțin un an și care are o perspectivă întemeiată de a obține un permis de ședere permanentă. Or, evaluarea existenței unei asemenea perspective impune în mod necesar ca autoritatea competentă a statului membru în cauză să efectueze o examinare a evoluției viitoare a situației susținătorului reîntregirii în raport cu obținerea permisului de ședere menționat.

36 În aceste condiții, așa cum a arătat avocatul general la punctul 33 din concluzii, o interpretare a articolului 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86, potrivit căreia autoritatea respectivă nu ar putea efectua o evaluare a menținerii resurselor stabile, constante și suficiente ale susținătorului reîntregirii dincolo de data de depunere a cererii de reîntregire, nu ar fi coerentă cu sistemul prevăzut de directiva menționată.

37 Pe de altă parte, trebuie subliniat că, atunci când nu mai sunt îndeplinite condițiile stabilite de Directiva 2003/86, articolul 16 alineatul (1) litera (a) din aceasta permite statelor membre să retragă permisul de ședere al unui membru al familiei sau să refuze să îl reînnoiască.

38 Potrivit acestei dispoziții, autoritatea competentă a statului membru în cauză poate astfel, printre altele, să retragă autorizarea de reîntregire a familiei în cazul în care susținătorul reîntregirii nu mai deține resurse stabile, constante și suficiente, în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (c). O asemenea posibilitate de retragere a acestei autorizări implică faptul că autoritatea respectivă poate pretinde ca susținătorul reîntregirii să dispună de resursele menționate dincolo de data de depunere a cererii sale.

39 Trebuie arătat, în cele din urmă, că această interpretare este confirmată de obiectivul acestui articol 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86. Astfel, dovada condiției privind resursele, prevăzută la litera (c) a acestui alineat (1), permite autorității competente să se asigure că, odată efectuată reîntregirea familiei, atât susținătorul reîntregirii, cât și membrii familiei sale nu riscă să devină, în cursul șederii lor, o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, punctul 46).

40 Rezultă din cele ce precedă că posibilitatea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 presupune în mod necesar ca autoritatea competentă a statului membru în cauză să evalueze în mod prospectiv menținerea resurselor stabile, constante și suficiente ale susținătorului reîntregirii, dincolo de data de depunere a cererii de reîntregire a familiei.

41 Având în vedere această concluzie, este necesar, în al doilea rând, să se pună întrebarea dacă această dispoziție permite autorității competente a statului membru în cauză să condiționeze autorizarea reîntregirii familiei de probabilitatea menținerii acestor resurse pe durata anului următor datei de depunere a cererii de reîntregire, ținând seama de veniturile susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare acestei date.

42 Trebuie arătat, în această privință, că, în conformitate cu principiul proporționalității, care face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii, mijloacele puse în aplicare de reglementarea națională care transpune articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 trebuie să fie apte să realizeze

obiectivele vizate de această reglementare și nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective [a se vedea în ceea ce privește articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2003/86, Hotărârea K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctul 51].

43 Trebuie amintit în sfârșit că reiese din jurisprudența Curții că articolul 17 din Directiva 2003/86 impune o individualizare a examinării cererilor de reîntregire (Hotărârea Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, punctul 48, precum și Hotărârea K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctul 60) și că autorităților naționale competente le revine sarcina ca, în cadrul punerii în aplicare a Directivei 2003/86 și al examinării cererilor de reîntregire a familiei, să efectueze o evaluare echilibrată și rațională a tuturor intereselor aflate în joc (a se vedea în acest sens Hotărârea O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 81).

44 În speță, articolul 54 alineatul 2 primul paragraf din Decretul regal 557/2011 prevede că permisul de ședere pentru reîntregirea familiei nu se acordă în cazul în care se stabilește, fără nicio îndoială, că nu există o perspectivă de menținere a resurselor pe durata anului următor depunerii cererii. Această dispoziție arată că previziunea de menținere a unei surse de venituri pe durata anului menționat va fi analizată avându-se în vedere evoluția resurselor susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare datei de depunere a cererii.

45 Este necesar să se arate, în această privință, că durata de un an, în care ar trebui, după toate probabilitățile, ca susținătorul reîntregirii să dispună de resurse suficiente are un caracter rezonabil și nu depășește ceea ce este necesar pentru a permite să se evalueze, în mod individual, riscul potențial ca susținătorul reîntregirii să trebuiască să recurgă la sistemul de asistență socială a acestui stat după efectuarea reîntregirii familiei. Astfel, această durată de un an corespunde perioadei de valabilitate a permisului de ședere de care susținătorul reîntregirii trebuie, cel puțin, să dispună în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2003/86, pentru a putea solicita reîntregirea familiei. În plus, potrivit articolului 16 alineatul (1) litera (a) din aceasta, autoritățile competente ale statului membru în cauză au dreptul de a retrage permisul de ședere al membrului de familie al susținătorului reîntregirii în cazul în care susținătorul reîntregirii nu mai dispune de resurse stabile, constante și suficiente pe durata șederii membrului de familie respectiv și până la obținerea de către acesta din urmă a unui permis de ședere autonom, cu alte cuvinte, în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2003/86, cel târziu la cinci ani de rezidență în acest stat membru.

46 În ceea ce privește aplicarea obligației de proporționalitate la nivel național, trebuie să se țină seama deopotrivă de împrejurarea că, potrivit formulării articolului 54 alineatul 2 primul paragraf din Decretul regal 557/2011, autoritatea națională competentă nu poate refuza permisul de ședere pentru reîntregirea familiei decât dacă se stabilește „fără nicio îndoială” că susținătorul reîntregirii nu va putea menține resursele suficiente pe durata anului următor depunerii cererii sale. Această dispoziție nu impune, astfel, susținătorului reîntregirii decât o cerință de menținere previzibilă a resurselor sale pentru a-i permite să obțină respectivul permis de ședere pentru reîntregirea familiei.

47 În ceea ce privește stabilirea la șase luni a perioadei anterioare depunerii cererii pe care se poate baza evaluarea prospectivă a resurselor susținătorului reîntregirii, trebuie să se constate că Directiva 2003/86 nu conține nicio precizare cu privire la acest aspect. În orice caz, o astfel de perioadă nu este de natură să aducă atingere obiectivului acestei directive.

48 În consecință, rezultă din cele ce precedă că articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că permite autorităților competente ale unui stat membru să întemeieze refuzul unei cereri de reîntregire a familiei pe o evaluare prospectivă a probabilității sau a improbabilității menținerii resurselor stabile, constante și suficiente de care trebuie să dispună susținătorul reîntregirii pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la sistemul de asistență socială al respectivului stat membru pe durata anului următor datei de depunere a cererii menționate, această evaluare fiind bazată pe evoluția veniturilor susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare acestei date.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei trebuie interpretat în sensul că permite autorităților competente ale unui stat membru să întemeieze refuzul unei cereri de reîntregire a familiei pe o evaluare prospectivă a probabilității sau a improbabilității menținerii resurselor stabile, constante și suficiente de care trebuie să dispună susținătorul reîntregirii pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la sistemul de asistență socială al respectivului stat membru pe durata anului următor datei de depunere a cererii menționate, această evaluare fiind bazată pe evoluția veniturilor susținătorului reîntregirii în cele șase luni anterioare acestei date.

Semnături